

УДК 811.111'25:373.46

DOI <https://doi.org/10.26661/2414-9594-2025-1-6>

АНГЛІЙСЬКОМОВНА ТЕРМІНОЛОГІЯ РЕГЕНЕРАТИВНОГО ЗЕМЛЕРОБСТВА: ЛІНГВІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ТА ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ

Хавкіна О. М.

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри «Іноземна філологія та переклад»
Національний університет «Запорізька політехніка»
вул. Університетська, 64, Запоріжжя, Україна
orcid.org/0000-0001-6673-5382
yelnik@ukr.net*

Ключові слова:

*відновлювальне землеробство,
аграрна термінологія,
технологія no-till,
термінотворення, трансляція
термінів, морфологічний
аналіз, багатокомпонентні
терміни, комплексний підхід.*

У статті здійснено комплексний лінгвістичний аналіз англійськомовної термінології сфери регенеративного землеробства, що активно розвивається в умовах глобалізації аграрного виробництва і зростання інтересу до сталих технологій. Вивчення терміносистеми регенеративного землеробства є важливим для формування національного аграрного дискурсу відповідно до міжнародних екологічних стандартів. У межах дослідження розглянуто терміноодиниці, що стосуються як загальних принципів регенеративного землеробства, так і окремих технологічних практик, зокрема технології no-till. Проаналізовано морфологічну структуру термінів, їх словотвірні моделі, семантичні особливості та функціонування у фаховому контексті. У проаналізованій термінології представлені прості, похідні, складні та складені терміноодиниці, проте провідне місце займають дво- та багатокомпонентні конструкції. Здійснено класифікацію термінів за моделями творення, особливу увагу приділено багатокомпонентним структурам. Описано основні стратегії перекладу англійськомовних термінів українською мовою: калькування, транскодування, використання функційних еквівалентів та описовий переклад; пояснено важливість комплексного підходу у виборі стратегій. Особливу увагу приділено специфіці перекладу багатокомпонентних і метафоричних термінів, що вимагає гнучкого застосування перекладацьких прийомів, з урахуванням норм української мови та галузевого контексту. Виокремлено труднощі, пов'язані з передачею термінів із високою семантичною насиченістю та новітніми словотвірними моделями. Підкреслено важливість розроблення двомовних термінологічних словників та уніфікації української терміносистеми регенеративного землеробства. Результати дослідження можуть бути використані для подальшої стандартизації фахової лексики, вдосконалення перекладу аграрних текстів і підтримки міжнародної наукової комунікації в галузі сталого агровиробництва.

THE ENGLISH LANGUAGE TERMINOLOGY OF REGENERATIVE AGRICULTURE: LINGUISTIC ANALYSIS AND SPECIFICS OF TRANSLATION

Khavkina O. M.

*Candidate of Philological Science, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Foreign Philology and Translation
National University "Zaporizhzhia Polytechnic"
Universytetska str., 64, Zaporizhzhia, Ukraine
orcid.org/0000-0001-6673-5382
yelnik@ukr.net*

Key words: *conservation arable farming, agricultural terminology, no-till technology, term formation, term translation, morphological analysis, multi-component terms, comprehensive approach.*

The article presents a comprehensive linguistic analysis of the English language terminology in the field of regenerative agriculture, which is actively developing amid the globalization of agricultural production and the growing interest in sustainable technologies. The study of the terminological system of regenerative agriculture is essential for shaping the national agricultural discourse in line with international environmental standards. The research examines terminological units related to both general principles of regenerative agriculture and specific technological practices, particularly no-till technology. The morphological structure of terms, their word-formation models, semantic features, and functioning in professional context are analyzed. The terminology under study includes simple, derivative, complex, and compound units; however, two- and multi-component constructions dominate. A classification of terms by word-formation models is carried out, with particular attention given to multi-component structures. The main translation strategies from English into Ukrainian are described: calque, transcoding, use of functional equivalents, and descriptive translation, with an emphasis on the importance of a comprehensive approach in selecting strategies. Special attention is paid to the specifics of translating multi-component and metaphorical terms, which require flexible application of translation techniques, considering the norms of the Ukrainian language and sector-specific context. Challenges associated with conveying highly semantically saturated terms and innovative word-formation models are identified. The article highlights the importance of developing bilingual terminological dictionaries and unifying the Ukrainian terminological system of regenerative agriculture. The results of the study can be used for the further standardization of professional vocabulary, improvement of agricultural text translation, and promotion of international scientific communication in the field of sustainable agriculture.

Сучасне аграрне виробництво перебуває на етапі активного впровадження технологій, орієнтованих на збереження природних ресурсів і забезпечення сталого розвитку. Одним із таких перспективних напрямів є регенеративне землеробство (*regenerative agriculture*), яке передбачає цілісну систему практик для відновлення здоров'я ґрунтів, підвищення біорізноманіття та стійкості агроєкосистем. Особливе місце у терміносистемі регенеративного землеробства займає технологія *no-till* як один із базових елементів мінімального або нульового обробітку ґрунту, що активно впроваджується в різних країнах світу, зокрема й в Україні, особливо в посушливих регіонах. *No-tillage* (укр. *нульовий обробіток ґрунту*) – це технологія посіву сільськогосподарських культур

у попередньо непорушений ґрунт шляхом відкриття вузької щілини, траншеї або смуги достатньої ширини і глибини, щоб забезпечити належне покриття насіння. За Б. Кругликом, у зоні Степу під системою *no-till* знаходиться близько 4% земель, або 250 тис. гектарів, а лідерами впровадження технології є Донецька область (12%) та Запорізька область (7%) [Круглик, 2024].

У книзі «NO-TILL для початківців», перекладеній п'ятьма мовами, український аграрій М. Драганчук – автор одного з найпопулярніших українськомовних YouTube-блогів, присвячених різним методам регенеративного землеробства, зокрема технології *no-till*, – зазначає, що перші спроби запровадження цієї технології на теренах України датуються ще 1966 роком [Draganchuk, 2023, с. 13].

Водночас ідеї, покладені в основу *no-till*, були відомі людству з найдавніших часів [Derpsch, 2004, с. 150], що свідчить про природну доцільність цього підходу до обробітку ґрунту.

Впровадження та активне використання практик регенеративного землеробства набуває особливої значущості для України в сучасних умовах. До ключових переваг цього підходу належать сприяння екологічному балансу, збереження родючості ґрунтів, відновлення ґрунтового мікробіому та зменшення викидів парникових газів. Технологія *no-till* додатково демонструє економічні переваги в порівнянні з традиційними аграрними практиками, зокрема в скороченні витрат на трудові ресурси, паливо, воду, добрива та інші матеріали. Для України як аграрної держави, що функціонує в умовах повномасштабної війни та економічної кризи, пошук ресурсозберувальних і стабільних технологій набуває особливої актуальності. Аграрний сектор залишається одним із ключових чинників економічної стійкості країни навіть в умовах збройного конфлікту, що підкреслює стратегічну важливість упровадження інноваційних підходів до землеробства. Крім безпосередніх екологічних та економічних вигод, регенеративне землеробство, включно з технологією *no-till*, відкриває для України нові можливості: доступ до міжнародних грантів і наукових досліджень, покращення позицій української агропродукції на світових ринках, а також сертифікацію продукції відповідно до «зелених стандартів», які високо цінуються в ЄС, США та Канаді.

Аграрний сектор України, незважаючи на наслідки повномасштабної війни, залишається ключовим чинником забезпечення продовольчої безпеки та підтримки експортно-економічної стабільності країни. Українські фермери та агропідприємства активно прагнуть модернізувати виробництво, вивчаючи та запроваджуючи іноземний досвід, зокрема у сфері сталого землеробства. Важливим джерелом новітніх знань та практик для українських аграріїв є міжнародні галузеві події – виставки, форуми, конференції та спеціалізовані фестивалі. Однією з таких подій є **Groundswell – Festival of Regenerative Agriculture**, що щорічно проходить у графстві Хартфордшир (Велика Британія) й об'єднує провідних експертів і практиків у сфері регенеративного сільського господарства [Groundswell, 2025]. Також великою популярністю серед українських аграріїв користуються міжнародні виставки, як-от **AGRITECHNICA** (Німеччина) [Agritechnica, 2025], що є однією з найбільших платформ для демонстрації інновацій у сільськогосподарській техніці, та **SIMA** (Франція), яка охоплює широкий спектр тем, пов'язаних із сучасним агропромисловим виробництвом. Участь у таких подіях сприяє не лише обміну передовим досвідом, а й активній

інтеграції України в глобальну аграрну спільноту, відкриту до сталих технологій та інноваційних підходів у сфері сільського господарства.

У цьому контексті зростає роль ефективної комунікації між науковцями, фахівцями-аграріями та перекладачами, адже для повноцінного впровадження іноземних практик необхідне точне розуміння терміноодиниць, що описують інноваційні агротехнології, зокрема регенеративне землеробство. Отже, постає необхідність у всебічному аналізі мовних особливостей термінології сфери та її адекватного відтворення українською мовою, що забезпечить коректну передачу знань і сприятиме подальшому розвитку аграрної галузі в умовах глобальних трансформацій.

У сучасному українському мовознавстві сільськогосподарська термінологія є об'єктом активного дослідження. Зокрема, в монографії М. Вакуленка «Українська термінологія: комплексний лінгвістичний аналіз» [Вакуленко, 2015] розглядаються загальні принципи формування та функціонування українських термінів, включаючи аграрну лексику. У статті Г. Сидорук «Аналіз структурно-семантичних характеристик термінів аграрного спрямування в перекладацькому аспекті» аналізується динамічний розвиток аграрної термінології, зокрема увагу акцентовано на появі інноваційних термінів, які проходять усі стадії структурно-семантичної асиміляції, а також на аналізі труднощів перекладу багатокомпонентних термінологічних кластерів, що потребують глибокого тематичного знання та фахових консультацій [Сидорук, 2021]. Дослідженню семантичних і структурних труднощів перекладу сучасної англійськомовної агроінженерної термінології українською мовою, зокрема багатокомпонентних термінологічних утворень, присвячено працю Р. Махачашвілі, Л. Мосієвич та Т. Курбатової [Makhachashvili, 2023]. Автори обґрунтовують доцільність застосування низки перекладацьких стратегій (еквівалентності, описовості, транслітерації тощо) та пропонують алгоритм перекладу, адаптований до специфіки аграрної інженерії, що сприяє підвищенню точності термінотворення в українському науковому дискурсі.

Вагомим результатом досліджень у сфері аграрної термінології є активний розвиток галузевої лексикографії, зокрема укладання спеціалізованих словників, покликаних упорядкувати й стандартизувати терміносистему аграрної галузі, наприклад, «Англо-український словник з агроінженерії» [Волянський, 2017]. Такі видання є важливим інструментом для термінологічної стандартизації, а також вони забезпечують необхідну базу для підготовки фахівців у сфері агропромислового виробництва та перекладачів науково-технічної літератури.

Проте, незважаючи на наявність значного масиву досліджень, присвячених аграрній термінології, лінгвістичний аналіз термінів, пов'язаних із регенеративним землеробством, залишається поза увагою науковців. Така ситуація підкреслює потребу в подальших дослідженнях, спрямованих на адаптацію, уніфікацію та стандартизацію лексики сучасних аграрних технологій в українському науковому та професійному дискурсі.

Метою статті є лінгвістичний аналіз термінів, що обслуговують сферу регенеративного землеробства, з урахуванням їх морфологічної структури, семантичних характеристик і особливостей перекладу українською мовою. У фокусі дослідження – виявлення типових моделей терміноутворення та опис перекладацьких стратегій, які забезпечують точність, однозначність і адекватність передачі спеціалізованої інформації в цільовій мові.

Аналізована терміносистема характеризується широкою структурною різноманітністю лексичних одиниць, що її формують. Термінологічний склад представлений як простими словами, так і складнішими формами – похідними, складними та складеними терміноодиницями. Така варіативність зумовлена необхідністю якнайточніше передати численні процеси, інструменти, методи та явища, пов'язані з регенеративним і зберезувальним землеробством. У структурному аспекті терміни можна поділити на кілька основних груп, які будуть розглянуті нижче.

Досить нечисленною є група простих термінів (одноосновних слів, які є непохідними і не містять додаткових морфем): *coulter, drill, mulch, yield*.

Група деривативів охоплює як терміноодиниці, утворені шляхом суфіксації (*pollinator*), так і ті, що виникли внаслідок префіксації (*bi-crop, bi-cropping, intercrop, intercropping*). Окрему підгрупу становлять терміни, утворені з використанням зв'язувальних морфем грецького або латинського походження, зокрема напівпрефікса *bio-* (від гр. *βίος* – життя). Цей морфемний елемент не є повноцінним префіксом у традиційному граматичному розумінні, оскільки не приєднується до самостійних слів, а функціонує виключно в складі складних термінів. Він широко використовується у словотворенні науково-технічної, зокрема аграрної термінології. До таких одиниць належать: *biochopper, biodiverse, biodiversity, biomass, biostimulant*.

Окремо виділяються лексеми з іншими поширеними напівпрефіксами, зокрема *agro-, micro-, mono-*, наприклад: *agrocycle, agroenvironment, agroforestry, microbiome, monocrop*. Крім того, до цієї групи включаємо словотвірні гібриди, утворені за моделлю: напівпрефікс + коренева основа + суфікс. Прикладами таких термінів є: *vermicasting, vermicomposting*.

До групи складних належать терміни, утворені шляхом поєднання двох лексичних основ. Залежно від орфографічного оформлення вони поділяються на дефісовані (*green-washing, no-till*) та злиті (*changemaker, farmland*).

У структурі аналізованої термінології значну перевагу становлять дво- та багатокомпонентні терміноодиниці, які є найбільш численною й продуктивною групою. Двокомпонентні утворення формуються відповідно до низки типових словотвірних моделей, серед яких:

- **N+N**: *animal health; carbon sequestration; conservation agriculture; cover crop; crop rotation; farmland biodiversity; grain separation; nitrogen fixation; residue cover; soil biodiversity; soil erosion; soil profile; soil sample; soil structure; strip tillage; water retention; weed control; zero tillage*; у поодиноких випадках компонентом такої терміноодиниці може виступати скорочений іменник: *demonstration field*;

- **Adj+N**: *agronomic mismanagement; arable rotation; diverse sward; green manure; green waste; living mulch; microbial biomass; minimum tillage; noisy soil; regenerative journey; regenerative movement; regenerative practices; regenerative science; regenerative transition; regenerative viticulture*;

- **V+N**: *to enhance biodiversity; to feed soils; to grow intercrops; to restore biodiversity; to revitalize soil; no-till potatoes; no-till technology*;

- **V+Adj**: *to be certified regenerative*;

- **Part II+N**: *reduced tillage*;

- **N+Ger**: *bale grazing; rainwater harvesting*;

- **Ger+N**: *grazing management*.

Серед трикомпонентних терміноодиниць аналізованої сфери виділяємо такі моделі їх творення:

- **N+N+N**: *flood risk alleviation; water storage facility*;

- **N+N+Ger**: *control traffic farming*;

- **N+Part II+N**: *chemistry oriented agronomy*;

- **Adj+N+N**: *adaptive cattle farmer; living mulch system; natural pest control; permanent legume cover; regenerative agriculture movement; regenerative agriculture principle*;

- **Adj+N+Ger**: *adaptive cattle farming; agroecological flower growing*;

- **Adj+Ger+N**: *alternative weeding approach; regenerative farming method*;

- **Adj+Part II+N**: *biological oriented agronomy*;

- **Adv+Adj+N**: *highly biodiverse system*;

- **Adv+Part II+N**: *regeneratively managed crops*;

- **Part II+N+N**: *planned crop rotation*.

Як бачимо, у межах досліджуваної термінології спостерігається високий рівень структурного різноманіття дво- та трикомпонентних терміноодиниць, що зумовлено складністю, системністю та міждисциплінарним характером самої галузі.

Ці терміни становлять найчисленніші та найпродуктивніші групи серед аналізованого матеріалу, оскільки дозволяють точніше передавати як окремі агротехнологічні процеси, так і комплексні поняття, пов'язані зі збереженням, відновленням ґрунту та ефективним його використанням. Також різноманіття структурних моделей свідчить про високу динаміку терміносистеми та її адаптивність до нових наукових і технологічних реалій.

Що стосується багатокомпонентних терміноодиниць, до складу яких входять чотири і більше компонентів, то їх частотність у проаналізованому матеріалі є порівняно низькою. Такі терміни, хоча й менш репрезентовані, вирізняються високим рівнем аналітичності та зазвичай позначають комплексні, багатофакторні явища або об'єкти. Наведемо приклади таких лексичних одиниць та моделей, за якими вони утворені:

– **Adj+Adj+N+N**: *agroecological and organic food systems*;

– **Adj+N+N+N**: *communicating water retention system*; *multifunctional water retention system*; *regenerative agriculture transition period*; *regenerative food system transformation*; *regenerative fruit and vegetable production*;

– **Adj+N+Ger+N**: *green waste composting machinery*;

– **Adj+N+N+N+N**: *organic agroforestry fruit tree nursery*;

– **Adj+Adj+Adj+N+N+N**: *biological, chemical and physical soil health indicator*.

У термінології відновлювального землеробства акроніми трапляються поодинокі, однак навіть одиничні випадки їх використання відіграють важливу концептуальну роль. Акронім (від грец. *akros* – найвищий, крайній та *опута* – ім'я) – це аббревіатура, утворена з початкових літер або звуків кількох слів, часто така, що співзвучна або омонімічна до загальнозживаного слова [Загнітко, 2020, с. 10]. Прикладом є *CROP concept* (*Cover, Roots, Oxygen, Porosity*) – ключове поняття, що репрезентує принципи біологічного забезпечення ґрунтового середовища в межах регенеративного землеробства.

Також поодинокими для терміносистеми аналізованої сфери є терміноодиниці, до складу яких входять антропоніми – власні імена, що позначають науковців або розробників відповідних методик. Такі одиниці відіграють номінативну та епонімічну функцію, фіксуючи авторство або джерело походження технології чи методу. Прикладами виступають *Johnson-Su composting bioreactor*, *Johnson-Su method* – терміни, що увічнюють імена подружжя, які є розробниками аеробної компостувальної системи, орієнтованої на біологічне оздоровлення ґрунту.

Різноаспектний аналіз термінології регенера-

тивного землеробства свідчить про її багатогранність і складність, що зумовлює необхідність систематизації лексичних одиниць за семантичними ознаками. У межах проведеного дослідження було виокремлено низку семантичних груп, які відображають ключові концепти галузі:

– терміни, що описують способи ведення землеробства: *cultivated regime* – режим обробітку ґрунту; *direct drilling* – пряма сівба без оброблення ґрунту; *minimum tillage* – мінімальний обробіток ґрунту; *no-tillage (No-till)* – нульовий обробіток ґрунту; *strip tillage* – смуговий обробіток ґрунту; *zero tillage* – повна відсутність обробітку ґрунту;

– назви видів землеробства та систем управління: *agroecological and organic food systems* – агроекологічні та органічні системи; *conventional farming* – традиційне землеробство; *organic farming* – органічне землеробство; *regenerative agriculture* – регенеративне землеробство; *sustainable farming* – стале землеробство;

– назви людей, ролей і спільнот у системі: *adaptive cattle farmer* – адаптивний фермер-тваринник; *changemaker* – агент змін; *regenerative agriculture community* – спільнота регенеративного землеробства; *regenerative farmer* – фермер-регенератор; *regenerator* – регенератор;

– терміни, пов'язані з вирощуванням культур: *bi-crop* – бікультура; *cover crops* – покривні культури; *crop rotation* – сівозміна; *intercropping* – міжрядне вирощування; *planned crop rotation* – планова сівозміна; *yield* – урожайність;

– терміни, що стосуються тварин і способів випасу: *adaptive cattle farming* – адаптивне тваринництво; *conservation grazing* – зберезувальний випас; *mob grazing* – щільний ротаційний випас; *outwintering livestock* – зимівля худоби; *parasite burden in livestock* – паразитарне навантаження;

– терміни, що описують структуру, здоров'я, вміст ґрунту і процеси в ньому: *microbial community* – мікробна спільнота; *organic matter* – органічна речовина; *soil carbon measuring* – вимірювання вуглецю в ґрунті; *soil compaction* – ущільнення ґрунту; *soil erosion* – ерозія ґрунту; *soil fertility* – родючість ґрунту; *soil health* – здоров'я ґрунту; *soil structure* – структура ґрунту;

– назви, пов'язані з біорізноманіттям: *biodiversity* – біорізноманіття; *farmland biodiversity* – біорізноманіття угідь; *highly biodiverse system* – система з високим біорізноманіттям; *restore biodiversity* – відновлення біорізноманіття;

– терміни, пов'язані зі збереженням та використанням води в системі: *flood risk alleviation* – зменшення ризику повеней; *rainwater harvesting* – збирання дощової води; *water retention* – утримання води (в ґрунті); *water storage facility* – сховище

води.

Синонімія, попри усталене прагнення термінології до однозначності, є неминучим і природним явищем у розвитку спеціалізованих терміносистем. Як слушно зауважує О. Вакуленко, «такий стан речей наштовхує на логічний висновок про неминучість синонімії в термінології» [Вакуленко, 2015, с. 52]. У термінології регенеративного землеробства синонімічні ряди відображають варіативність мовного позначення одних і тих самих або суміжних понять, формуючи термінологічні мікросистеми, або, за словами дослідника, «термінологічні гнізда» [Вакуленко, 2015, с. 60]. Наявність таких відповідників не лише не заважає системності, а, навпаки, «дає поштовх до якісно нового, поглибленого розвитку термінологічної лексики», стимулюючи її гнучкість, адаптивність і наукове самовдосконалення [Вакуленко, 2015, с. 61].

З огляду на це далі наведемо приклади синонімічних рядів, що демонструють варіативність мовного позначення ключових понять галузі: *soil fertility – soil health – soil vitality* (терміни, що позначають цілісну характеристику стану ґрунту як живого середовища); *water retention – soil moisture retention*; *water retention facilities – multifunctional water retention system* (терміноодиниці, що описують здатність ґрунту або системи акумулювати та зберігати вологу); *biodiversity – crop biodiversity*; *farmland biodiversity – soil biodiversity* (терміни, що передають різні аспекти екологічного різноманіття в агросистемах); *carbon sequestration – soil carbon management* (терміни, що відображають практики накопичення й утримання вуглецю в ґрунтовому середовищі); *cover crops – residue cover – multi-species cover* (агротехнічне рішення, пов'язане з використанням рослинного покриття для захисту ґрунту); *crop rotation – planned crop rotation* (лексми на позначення систематичного чергування культур на полях для підтримання родючості); *reduced tillage – minimum tillage, zero tillage – no-tillage* (назви підходів до механічного оброблення ґрунту, що передбачають його мінімізацію або повне виключення).

Важливо зазначити, що в аналізованій термінології простежується тенденція до метафоризації, яка слугує засобом експресивного й образного позначення складних аграрних явищ. Наприклад, термін *noisy soil* у контексті регенеративного землеробства означає «живий ґрунт», наповнений біологічною активністю – комахами, черв'яками, мікроорганізмами, і в такий спосіб метафорично передає ідею його «звучання». Вираз *regenerative journey* позначає не буквальну подорож, а процес поступового переходу фермера від традиційних технологій до інноваційних практик мінімального або нульового обробітку ґрунту. Аналогічно *to feed soils* інтерпретується не як «годувати ґрунт»,

а як «живити», «підживлювати його органікою», що сприяє розвитку ґрунтового життя. Показовим є також приклад терміна *green-washing*, який використовується для позначення ситуації, коли екологічна риторика компаній або проєктів не відповідає реальним екологічним діям і слугує лише маркетинговим інструментом для створення позитивного іміджу. Такі метафори не лише збагачують терміносистему образними компонентами, а й підкреслюють біоцентричний підхід у сучасному аграрному дискурсі.

Разом із розвитком та активним запозиченням методів відновлювального землеробства постає проблема адекватного перекладу пов'язаних із ними термінів, що нерідко супроводжується низкою труднощів. Ці труднощі зумовлені як структурно-семантичною специфікою англійськомовної терміносистеми, так і відсутністю усталених відповідників в українській мові. Додаткову складність створює дискурсивна природа аграрної термінології, що поєднує прагнення до лаконічності з поширенням інноваційних термінів, переважно англійськомовного походження. Усе це вимагає від перекладача не лише мовної, а й фахової компетентності, а також здатності до аналітичного термінологічного моделювання.

Погоджуємося з думкою Г. Сидорук про те, що особливій уваги потребує переклад термінологічних кластерів, до складу яких входять два і більше лексичних компоненти. Як слушно зауважує дослідниця, без ґрунтового знання тематики, фахових консультацій, а також без залучення довідкових джерел і галузевих словників переклад подібних словосполучень не завжди буде коректним [Сидорук, 2021, с. 42]. Цю складність підсилює ще одне явище, про яке зазначає Р. Махачашвілі: «Існує протиріччя між тенденцією пов'язувати різні значення або відтінки значень, що зумовлює багатоконпонентність термінів, і, з іншого боку, глобальною тенденцією до стиснення інформації» [Махачашвілі, 2023, с. 6]. Саме через цю структурну складність, термінологічну компресію та новизну англійськомовні багатоконпонентні терміноодиниці у сфері регенеративного землеробства часто викликають найбільше труднощів під час перекладу українською. Нижче буде проаналізовано основні стратегії перекладу таких термінів з урахуванням їх граматико-семантичних особливостей, контекстуального навантаження та міжмовної асиметрії.

Попри зовнішню простоту, переклад однослівних термінів у сфері відновлювального землеробства потребує не лише мовної, а й фахової обізнаності. Такі одиниці, як *coulter*, *drill*, *yield*, у загальному вжитку мають широке або відмінне значення, що може спотворити зміст у спеціалізованому перекладі. Наприклад, *coulter* слід переда-

вати як «дисковий сошник», а не просто «леміш», *drill* – як «зернова сівалка», що застосовується без оранки. *Yield*, окрім значення «урожай», в аграрній термінології частіше позначає «урожайність» – кількісний показник продуктивності. Тож навіть під час перекладу простих термінів важливо враховувати семантичну специфіку та контекст функціонування терміна в професійному дискурсі.

Переклад деривативів у досліджуваній терміносистемі передбачає застосування різних лексико-стилістичних стратегій залежно від морфемної структури, ступеня інтернаціоналізації терміна та його вживаності в українському фаховому дискурсі. Одним із поширених способів є транскодування, яке часто застосовується до термінів з інтернаціональними зв'язувальними морфемами (*bio-*, *micro-*, *mono-*), що легко сприймаються в українській мові: *biostimulant* – *біостимулянт*, *microbiome* – *мікробіом*. Іншим поширеним прийомом є калькування, тобто дослівне відтворення морфемних компонентів терміна: *agroforestry* – *агролісівництво*, *biodiversity* – *біорізноманіття*, *intercropping* – *міжрядне вирощування*. У випадках, коли калькування не забезпечує достатньої термінологічної точності, застосовують функційний еквівалент або описовий переклад – наприклад, *biochopper* може передаватися як «*біоподрібнювач для органічних решток*». Для нових або маловідомих утворень, як-от *vermicasting*, *vermicomposting*, можливе поєднання транскодування з описом: *вермікастинг (черв'яковий перегній)*, *вермікомпостування (перероблення органічних відходів за допомогою дощових черв'яків)*. Вибір стратегії зумовлюється прагненням до семантичної точності, зрозумілості та термінологічної адекватності в межах професійного дискурсу.

Переклад двокомпонентних термінів аналізованої сфери вимагає врахування як структурної моделі англійського терміна, так і норм українського словотворення. Так, для термінів моделі **N+N** характерною є зміна порядку компонентів: в українському перекладі головне слово передуює залежному, а уточнювальний компонент оформлюється в родовому відмінку (*soil biodiversity* – *біорізноманіття ґрунту*, *soil sample* – *зразок ґрунту*). Для моделі **Adj+N** порядок слів і частиномовна приналежність компонентів терміноодиниці зазвичай зберігаються (*green waste* – *зелені відходи*; *living mulch* – *жива мульча*; *regenerative viticulture* – *відновлювальне виноградарство*).

У перекладі двокомпонентних термінів застосовуються різні стратегії: калькування (дослівне відтворення структури), наприклад: *crop rotation* – *сівозмін*; *noisy soil* – «*шумний*» *ґрунт*; описовий переклад, який уточнює зміст: *arable rotation* – *сівозмін орних земель*; *rainwater harvesting* – *збирання дощової води*; *residue cover* – *поверхнєве покриття органічними рештками*; транскоду-

вання компонентів терміноодиниць: *demo field* – *демонстраційне поле*. Отже, вибір способу перекладу визначається структурними особливостями терміна, галузевим контекстом та прагненням до термінологічної точності.

Переклад трикомпонентних термінів у досліджуваній терміносистемі технологій є складнішим порівняно з двокомпонентними утвореннями через більшу кількість зв'язків між компонентами та складнішу логіко-семантичну структуру. У перекладі трикомпонентних термінів застосовуються такі стратегії: калькування з перебудовою порядку слів для відображення логіки української мови: *water storage facility* – *об'єкт для зберігання води*, *flood risk alleviation* – *зменшення ризику повеней*; функційний еквівалент, коли в українській мові вже існує відповідна термінологічна одиниця: *planned crop rotation* – *планова сівозмін*; описовий переклад для складних чи новітніх утворень: *adaptive cattle farming* – *адаптивна система розведення великої рогатої худоби*; транскодування компонентів або часткове запозичення у випадках відсутності усталеного українського еквівалента, особливо для інноваційних понять (*agroecological flower growing* – *агроекологічне вирощування квітів*). Вибір способу перекладу визначається необхідністю забезпечити семантичну цілісність, структурну зрозумілість і відповідність фаховим нормам українського аграрного дискурсу.

Переклад проаналізованих багатокомпонентних термінів ускладнюється через їх високу синтаксичну щільність і багаторівневу семантичну структуру. Під час їх перекладу застосовуються такі стратегії: описовий переклад із розгортанням структури, що дозволяє точно передати логічні зв'язки між компонентами: *biological, chemical and physical soil health indicator* – *показник здоров'я ґрунту за біологічними, хімічними та фізичними характеристиками*; калькування в поєднанні з транскодуванням компонентів: *agroecological and organic food systems* – *агроекологічні та органічні харчові системи*; функційний переклад, що узгоджує зміст із наявними поняттями українського аграрного дискурсу: *multifunctional water retention system* – *багатофункціональна система утримання вологи*; використання складних підрядних конструкцій, особливо для термінів із кількома уточненнями: *organic agroforestry fruit tree nursery* – *розсадник плодівих дерев для органічного агролісівництва*. Як бачимо, переклад багатокомпонентних термінів потребує гнучкого комбінування прийомів для забезпечення структурної логіки, точності й фахової відповідності українському термінологічному стандарту.

Проведене дослідження дозволяє дійти певних **висновків**. Було встановлено, що англійськомовна термінологія регенеративного зем-

леробства характеризується високим рівнем структурної та семантичної різноманітності. Її склад утворюють прості, похідні, складні та складені терміноодиниці, серед яких переважають дво- та багатокомпонентні утворення. Виявлено, що основними способами перекладу таких термінів є калькування, транскодування, використання функційних еквівалентів та описовий переклад. У перекладі значної частини термінів спостерігається необхідність зміни порядку компонентів відповідно до норм цільової мови. Особливу складність викликають багатокомпонентні терміни та терміни з елементами метафоризації, які потребують гнучкого застосування перекладацьких стратегій для забезпечення точності й адекватності передачі спеціалізованої інформації. Зазначене свідчить про важливість комплексного лінгвістичного аналізу термінів сфери з огляду на завдання

термінологічної стандартизації та ефективної міжмовної комунікації.

Перспективними напрямками подальших досліджень є поглиблений аналіз дериваційних моделей та семантичної динаміки термінів у сфері регенеративного землеробства, а також розроблення й укладання двомовного термінологічного словника регенеративного землеробства. Важливим завданням залишається дослідження специфіки перекладу новітніх галузевих неологізмів і уніфікація термінології в українському професійному дискурсі, що сприятиме гармонійному включенню вітчизняного аграрного сектора в глобальний інформаційний простір сталого розвитку. Подальше удосконалення перекладацьких стратегій і термінологічних рішень забезпечить підвищення якості фахових текстів і розширення можливостей міжнародної наукової комунікації в галузі сталого землеробства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Англо-український словник з агроінженерії : термінологічний словник / уклад.: М.С. Волянський, Л.В. Березова. Київ : ЦП «Компринт», 2017. 436 с.
2. Вакуленко М.О. Українська термінологія : комплексний лінгвістичний аналіз : монографія. Івано-Франківськ : Фоліант, 2015. 361 с.
3. Загнітко А.П. Сучасний лінгвістичний словник. Вінниця : ТВОРИ, 2020. 920 с.
4. Круглик Б. No-till технології: що це, перспективи в Україні. *WEAGR*. URL: <https://weagro.com.ua/blog/no-till-tehnologiyi-shho-cze-perspektyvy-v-ukrayini/> (дата звернення: 22.03.2025).
5. Сидорук Г.І. Аналіз структурно-семантичних характеристик термінів аграрного спрямування в перекладацькому аспекті. *Міжнародний філологічний часопис*. 2021. Т. 12. № 4. С. 40–44.
6. AGRITECHNICA. The World's № 1. URL: <https://www.agritechnica.com/en/> (date of access: 18.04.2025).
7. Derpsch R. History of Crop Production with and without Tillage. *The Leading Edge Journal of No-Till Agriculture*. 2004. March Issue. P. 150–154.
8. Draganchuk M. No-till for beginners. К. : Franko Pak, 2023. 130 p.
9. Groundswell. The Regenerative Agriculture Festival. URL: <https://groundswellag.com/> (date of access: 05.04.2025).
10. Makhachashvili R., Mosiyevych L., Kurbatova T. Semantic and structural challenges of translating modern English agro-engineering terminology into Ukrainian. *ACNS Conference Series: Social Sciences and Humanities*. 2023. № 3. URL: <https://acnsi.org/cs-ssh/3/04003.html> (date of access: 05.03.2025).

REFERENCES

1. Anhlo-ukrainskyi slovyk zahroinzhenerii: terminolohichniy slovyk (2017). Kyiv: PC Komprynt.
2. Vakulenko, M. O. (2015). *Ukrainska terminolohiia: kompleksnyi lnhvistychnyi analiz*. Ivano-Frankivsk: Foliant.
3. Zahnitko, A. P. (2020). *Suchasnyi lnhvistychnyi slovyk*. Vinnytsia: TVORY.
4. Kruhlyk, B. (2024). No-till tekhnolohii: shcho tse, perspektyvy v Ukraini. *WEAGR*. Retrieved from <https://weagro.com.ua/blog/no-till-tehnologiyi-shho-cze-perspektyvy-v-ukrayini/>
5. Sydoruk, H. I. (2021). Analiz strukturno-semantychnykh kharakterystyk terminiv ahrarnoho spriamuvannia v perekladatskomu aspekti. *International Philological Journal*. Vol. 12, № 4. P. 40–44.
6. AGRITECHNICA. The World's No.1. (2025). Retrieved from <https://www.agritechnica.com/en/>
7. Derpsch, R. (2004). History of Crop Production with and without Tillage. *The Leading Edge Journal of No-Till Agriculture*. March Issue. P. 150–154.
8. Draganchuk, M. (2023). No-till for beginners. Kyiv: Franko Pak.
9. Groundswell. The Regenerative Agriculture Festival. (2025). Retrieved from <https://groundswellag.com/>
10. Makhachashvili, R., Mosiyevych, L., Kurbatova, T. (2023). Semantic and structural challenges of translating modern English agro-engineering terminology into Ukrainian. *ACNS Conference Series: Social Sciences and Humanities*. № 3. Retrieved from <https://acnsi.org/cs-ssh/3/04003.html>